

בש"פ 7438/22 - אחמד דענה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7438/22

לפני:

כבוד השופט ח' כבוב

העורר:

אחמד דענה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 31279-11-21 שניתנה ביום 03.07.2022 על
ידי כבוד השופט א' אברבנאל

תאריך הישיבה:

י"ט בחשון התשפ"ג (13.11.2022)

בשם העורר:

עו"ד מיכאל עירוני

בשם המשיבה:

עו"ד הדר פרנקל

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (להלן: חוק המעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' אברבנאל) במ"ת 31279-11-21 מיום 03.07.2022, בגדרה נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו.

תמצית עובדות כתב האישום והרקע לבקשה

2. נגד העורר ואדם בשם קובי יעקב לוי (להלן: לוי) הוגש כתב אישום המייחס להם עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. על פי המתואר בכתב האישום, בתקופה הרלוונטית אליה, עבדו יחד העורר ולוי בחברת "קובי אנרגיה" הרשומה על שמו של לוי. עובר ליום 12.10.2021, במועד שאינו ידוע במדויק, החליטו השניים לתקוף אדם בשם שמעון חי ממרם (להלן: המתלונן) בכוונה להטיל בו נכות, מום או לגרום לו לחבלה חמורה. ביום 12.10.2021, בשעה 21:55 לערך, הגיעו העורר ולוי ברכב מסוג שברולט סילברדו (להלן: הרכב) למקום בו שהה המתלונן. כאשר הבחינו בו העורר ולוי, העורר פרק מהרכב ודקר את המתלונן בפניו. כתוצאה מכך נגרם למתלונן חתך באורך של כ-12 ס"מ, והוא פונה לבית חולים ונזקק לתפרים.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

5. ביום 01.12.2021, קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה הקושרות את העורר לביצוע העבירה המיוחסת לו; וכן כי קיימת עילה למעצרו עד לתום ההליכים. אשר לחלופת מעצר, קבע בית המשפט המחוזי כי "נוכח חומרתו הרבה של אירוע הדקירה והיותו מתוכנן, וכן נוכח הרשעותיהם הקודמות של [העורר ולוי - ח.כ.] בגין עבירות רכוש, אלימות ונשק, שבגינן ריצו תקופות מאסר ממושכות, אין להשיג את מטרת המעצר בדרך של חלופה".

6. על החלטה זו הגיש העורר ערר לבית משפט זה (בש"פ 8393/21, השופטת ע' ברון). בהחלטתה, סברה השופטת ברוכי העורר הצליח להצביע על "תהיות שדורשות מענה" בתשתית הראייתית שהניחה המשיבה באופן המצדיק לערוך תסקיר מעצר שבמסגרתו תיבחן האפשרות לשחררו לחלופת מעצר.

7. ביום 03.02.2022, לאחר שהוגש תסקיר מעצר בעניינו של העורר, הורה בית המשפט על שחרורו לחלופת מעצר בית באיזוק אלקטרוני, תחת פיקוחם של אביו ובני משפחה נוספים. זאת, בהתבסס על עמדת שירות המבחן, אשר התרשם מהמפקחים שהוצעו; נכונותו של העורר להשתלב במסגרת טיפולית; וחרף קיומם של גורמי סיכון הנשקפים ממנו, בא בהמלצה לשחררו לחלופת מעצר.

8. ביום 16.05.2022, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, ועתר לקבל חלונות פיקוח לצרכי עבודה. בעקבות זאת, הורה בית המשפט על הגשת תסקיר נוסף לבחינת האפשרות להיעתר לבקשה לעיון נוסף.

9. ביום 12.06.2022, הוגש התסקיר כאמור, במסגרתו בא שירות המבחן בהמלצה לשחרר את העורר ממעצרו בפיקוח אלקטרוני ולאפשר לו חלונות פיקוח לצרכי עבודה, בפיקוחם של אביו וגיסו, תוך חיובו בחתימה על ערבות כספית וקביעת צו מבחן למשך 6 חודשים.

10. ביום 15.06.2022, התקיים דיון נוסף בבקשה לעיון חוזר, בסופו נקבע כי:

"בתסקיר מיום 12.6.2022 נעדרת התייחסות ממשית למסוכנות הנשקפת [מהעורר - ח.כ.] וכן נעדרת התייחסות למידת שיתוף הפעולה הצפויה [ממנו - ח.כ.] ככל שתיעשה הקלה נוספת בתנאי השחרור שלו ויוסר הפיקוח האלקטרוני. לצורך הדיון בבקשה התייחסות זו נדרשת.

אשר על כן, שירות המבחן יגיש תסקיר משלים ובו התייחסות לאמור לעיל.

התסקיר יוגש עד ליום 26.6.2022."

11. ביום 20.06.2022, הוגש התסקיר המשלים ובו צוין, כי "כיום מסתמנת מגמה של הפחתה מסוימת ברמת הסיכון, בעיקר לאור הפיקוח האנושי והתנאים המגבילים אשר הוטלו עליו והתרשמותנו מרתיעתו מההליך המשפטי המתנהל נגדו". כן הוערך על-ידי שירות המבחן, כי שהותו הארוכה של העורר במעצר בפיקוח אלקטרוני והיעדר סדר

יום תקין יגבירו את הלחצים הכלכליים והמשפחתיים המוטלים עליו, אשר עשויים להגביר את מידת המסוכנות הנשקפת ממנו. עוד צוין, כי לא נשקפת הגברת סיכון מממן חלונות פיקוח לצרכי עבודה.

12. ביום 21.06.2022, דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו. זאת, נוכח חומרת המעשים המיוחסים לו, ומשום שסבר, כי בקשתו אינה עומדת באמות המידה לממן חלונות פיקוח לצרכי עבודה.

13. על החלטה זו הגיש העורר ערר נוסף (בש"פ 4606/22, השופט א' שטיין), אשר התקבל בהסכמת הצדדים. בהתאם, נקבע כי "בקשת העורר לחלופת מעצר בדמות מעצר בית, תוך אפשרות של עבודה במשרד אביו ובפיקוחו, ובתנאים מגבילים נוספים אשר ייקבעו על ידי בית המשפט המחוזי, תיבחן על-ידי בית המשפט המחוזי מחדש בהתחשב, בין היתר, בהמלצות שירות המבחן". כן צוין כי הסכמתה של המשיבה לקבלת הערר נבעה "רק מכך שבית המשפט המחוזי לא התייחס בהחלטתו להסרת האיזוק, כפי שהומלצה על ידי שירות המבחן".

14. ביום 03.08.2022, דחה בית המשפט המחוזי פעם נוספת את הבקשה לעיון חוזר על החלטתו. בית המשפט ציין את חומרת מעשיו של העורר, כמו גם עברו הפלילי, ובהתאם לכך קבע כי "נשקפת [מהעורר - ח.כ.] מסוכנות ממשית וכי מידת האמון שיש לתת בו אינה גבוהה". כן סבר בית המשפט, כי שירות המבחן לא העניק משקל הולם לנסיבות אלה, ובהתאם - דחה את המלצתו. עוד התייחס בית המשפט לנכונות העורר להשתלב במסגרת טיפולית, אולם ציין כי הדבר טרם נעשה, "ומוקדם לדעת אם תהליך זה יעלה יפה". לבסוף צוין, כי בהליך העיקרי נקבעו ארבעה דיונים לשמיעת ראיות, מה שמעיד על התקדמותו. כן נקבע צו פיקוח במסגרת שירות המבחן רשאי לקבוע חלונות פיקוח במועדים ספציפיים, בהם יוכל העורר לצאת לפגישות טיפוליות.

15. גם על החלטה זו הגיש העורר ערר לבית משפט זה, אשר נדחה ביום 15.08.2022 (בש"פ 5380/22, השופט י' אלרון). ויוער בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם, כי בקשתו של לוי לעיון חוזר בתנאי מעצרו נדחתה על-ידי בית המשפט המחוזי. ערר שהגיש לוי לבית משפט זה התקבל, ובהתאם ניתנו לו חלונות פיקוח לצרכי עבודה (בש"פ 5585/22, השופטת ר' רונן) (להלן: עניין לוי). עוד על כך - בהמשך.

16. ביום 29.09.2022, הגיש העורר בקשה לעיון נוסף על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 03.08.2022, ובה שוב עתר לאפשר לו חלונות פיקוח לצרכי עבודה. בהתאם לכך, הורה בית המשפט לשירות המבחן להגיש תסקיר מעצר עדכני.

17. ביום 19.10.2022, הוגש התסקיר העדכני, בגדרו לו בא שירות המבחן בהמלצה לאפשר לעורר חלונות פיקוח לצרכי עבודה. זאת, משהתרשם כי העורר חסר מוטיבציה להשתלב במסגרת טיפולית. ביום 23.10.2022, נוכח השינוי בעמדת שירות המבחן, ובהתאם לבקשת העורר, הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן להתייחס "לפער הנטען בין תסקיר מעצר קודם שהוגש בעניינו לתסקיר האחרון שהוגש ביום 19.10.2022, וכן לשאלה האם תנאי לשילובו של [העורר - ח.כ.] בטיפול הוא הודאתו במיוחס לו ולקיימת אחריות עליו".

18. ביום 25.10.2022, הוגשה התייחסות שירות המבחן בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 23.10.2022. במסגרת התייחסות זו ציין שירות המבחן, כי הוא התרשם "משינוי מהותי בעמדותיו [של העורר - ח.כ.] ביחס להשתלבותו בהליך טיפולי. כמו כן, ניכר כי אינו רואה צורך בבחינת דפוסי המכשילים ומוקדי הסיכון אשר אפיינו את אורחות חייו בשנים האחרונות וטרם מעצרו...". עוד צוין כי העורר אינו "לוקח אחריות על מעשיו אשר הובילו להרשעותיו הקודמות". שירות המבחן ציין, כי נוכח האמור, הסיכוי לצמצום מידת המסוכנות הנשקפת מהעורר "הינו מופחת מאוד", ומסיבה זו חזר הוא מהמלצתו הקודמת לאפשר לו חלונות פיקוח לצרכי עבודה.

19. ביום 31.10.2022, דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר לעיון חוזר על החלטתו מיום

03.08.2022. במסגרת החלטתו, חזר בית המשפט על המלצתו העדכנית של שירות המבחן; ועל כך שההליך העיקרי בעניינו של העורר מתקדם. עוד ציין בית המשפט, כי העורר לא הצביע על טעם המצדיק שינוי בתנאי מעצרו, בשים לב שבקשתו לעיון חוזר הוגשה כחודש וחצי לאחר שבית משפט זה דחה את עררו על ההחלטה מיום 03.08.2022.

20. העורר לא השלים עם החלטה זו, ומכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים בערר

21. טענות העורר מסתכמות בשתי פסקאות קצרות, ועל כן, אציג אותן כלשונן:

"העורר מצוי בפיקוח אלקטרוני כבר תקופה מאוד ממושכת. אין כל הצדקה להפלות בינו לבין שותפו לכתב האישום ובוודאי מקום בו המפקח המוצע בעניינו של העורר ליציאה למקום העבודה זה אביו של העורר שהינו עו"ד מכובד וידוע מאוד בירושלים.

עוד יטען העורר, כי בית המשפט קמא בהחלטותיו נותן יד לגישה השגויה באופן מוחלט של שירות המבחן, אשר מחייב את העורר להודות בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום ולקחת אחריות על 'מעשיו', גם מקום שהעורר טוען לחפותו, והכל על מנת לבחון את רמת מסוכנותו ולשלב בטיפול".

22. בדיון שנערך לפניי, חזר בא-כוח על עיקר טיעוניו בכתב.

23. מנגד, בא-כוח המשיבה סבר כי יש לדחות את הערר. לעמדתו, מתן חלונות פיקוח לצרכי עבודה אינו עולה בקנה אחד עם מעצר עד לתום ההליכים – הגם כשמדובר בחלופת מעצר. בהתאם, חלונות פיקוח לצרכי עבודה ינתנו אך במקרים חריגים המתאימים לכך, כאשר מקרה זה אינו נמנה עמם. כן יצוין, כי בא-כוח המשיבה בחן את הצעת בית המבחן להיעתר לבקשה, כך שינתן לעורר מספר שעות בכל יום לצאת ממעצרו לצרכי עבודה. ואולם, לאחר בדיקה שערך בפרקליטות, חזר והודיע על אי-הסכמתם להצעה, וזאת – מהנימוקים עליהם הם עמדו.

דיון והכרעה

24. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה ונתתי דעתי לטענות הצדדים ובאי-כוחם, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

25. בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים ופסיקת בית משפט זה, יש לעצור נאשם בפלילים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בהתקיים שלושה תנאים: קיומה של עילת מעצר; קיומן של ראיות לכאורה הקושרות את הנאשם לביצוע המיוחס לו בכתב האישום; והיעדר אפשרות להגשים את מטרת המעצר בפועל בדרך של חלופת מעצר (בש"פ 7419/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.11.2022)). בענייניו, אין כבר ספק בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעניינו של העורר ברף הנדרש לעצרו עד לתום ההליכים; ושקיימת עילת מעצר סטטוטורית (ראו: סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים). בהתאם לכך, השאלה העולה בעניינו היא, האם חל שינוי מאז מתן החלטת השופטת י' אלרון בבש"פ 5380/22, אשר מצדיק היעדרות לבקשתו של העורר לאפשר לו חלונות פיקוח לצרכי עבודה. סבורני, כי יש לענות על כך בחיוב.

26. כפי שצוין, עניינו של לוי נדון על-ידי מספר ערכאות, כאשר בסופו של דבר הוא שוחרר מאיזוק אלקטרוני בהחלטתה של השופטת רונן מיום 25.08.2022 בעניין לוי; וחלף זאת הוצב במעצר בית מלא, ממנו הוא יוכל לצאת לצרכי עבודה, והכל – לפי התנאים שייקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי. על-אף ההבדלים הקיימים בין חלקו של העורר באירוע מושא כתב האישום לבין חלקו של לוי, ובראשם שהעורר הוא שביצע את פעולת הדקירה, לא מצאתי כי יש בהם

כדי להצדיק מתן יחס שונה לעורר. זאת, נוכח תפקידו המרכזי של לוי כשותף באירוע - כמי שתכנן אותו יחד עם העורר ולקח חלק פעיל בביצועו.

27. ויוער: בענייננו, ניתן היה להצדיק מתן יחס שונה לעורר ככל שלא היה בידו להצביע על מנגנון פיקוח שיאפשר את שחרורו לצרכי עבודה. ואולם, כפי שצוין לפניי, אביו של העורר - עורך-דין במקצועו - נכון לשמש כמפקח על העורר ואף לחתום על כל ערבות שתידרש להבטיח את קיומם של תנאי מעצרו. עוד צוין, כי העובדה בה מבקש העורר להשתלב היא במשרדו של אביו, דבר אשר מאפשר פיקוח צמוד ואפקטיבי עליו - הן בזמן העבודה, הן בללוות אותו אל העבודה וחזרה ממנה.

28. לבסוף מצאתי לציין, כי מאז שהעורר שוחרר לחלופת מעצר של פיקוח אלקטרוני, עברו למעלה מ-9 חודשים, כשבזמן הזה לא הייתה לו אפשרות לעבוד ולפרנס את עצמו. וכפי שהשופטת רונציינה בעניין לוי:

"אני סבורה כי ככל שהדבר אפשרי וכאשר מכלול הנסיבות הרלוונטיות מאפשר זאת, יש ככלל יתרון בכך שמי ששוחרר ממעצר בתנאים יוכל לצאת לעבוד - זאת לעומת האפשרות האלטרנטיבית לפיה הנאשם ישהה בכל שעות היום והלילה בביתו ללא אפשרות יציאה וללא אפשרות להתפרנס" (פסקה 9).

29. אשר על כן, הערר מתקבל. העורר ישוחרר ממעצרו בפיקוח אלקטרוני, וחלף זאת יישאר במעצר בית מלא, תוך שיותר לו לצאת לצרכי עבודה במשרדו של אביו. שחרורו של העורר מפיקוח אלקטרוני ייעשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, ולאחר שבית המשפט המחוזי יקבע תנאים לשחרורו, ובכלל זה - זהות המפקחים בבית ובעבודה, שעות העבודה, מקום העבודה וערבויות כספיות.

ניתנה היום, י"ט בחשוון התשפ"ג (13.11.2022).

ש ו פ ט